

207. Överselö kyrka, Selebo hd.

Pl. 105.

Litteratur: Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria 5 (1884), s. 1; S. Boije, Anteckningar (ATA); E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 56; H. Pipping, Gömda bindrunor (SNF 23:2, 1933), s. 29.

Äldre avbildningar: Teckning av C. F. Lindberg 1882 (ATA); Brate (ATA).

Stenen upptäcktes år 1882 vid kyrkans reparation, ovanför ingången från vapenhuset till kyrkan. Den var svårt skadad, i det att ungefär en tredjedel av den ursprungliga ristningsytan på vänstra sidan var avslagen. Nu står den rest mot södra kyrkväggen, Ö om vapenhuset, vid sidan av Sö 205.

Rödbrun sandsten. Höjd 1,46 m., stenens nuvarande bredd 0,86 m., ristningsytans bredd 0,74 m. Ristningen djup och synnerligen väl bevarad.

Inskrift:

kuþr faþur sin · fur · hfila · hn · til · iklans · kuþ halbi · sil hns
 5 10 15 20 25 30 35 40 45

Guðr faður sinn. For hæfila hann til Ænglands. Guð hialpi sal hans.

»Guðr sin fader. Han for manligen till England. Gud hjälpe hans själ!»

Till läsningen: Inga stungna runor förekomma; sålunda 1, 27, 32 **k**, 11, 26, 41 **i**. 16 **h** är tydligt; alla runorna i 16—20 **hfila** fullt säkra, djupt huggna. 36 **a** är tydligt; likaså 41 **i** (icke **e** l. **a**).

1—4 **kuþr** kan vara ett mansnamn (*Guðrikr*, *Guðrøðr*) eller ett kvinnonamn (*Guðrun*, *Guðriðr*). En egenhet för inskriften är att i flera ord en runa utelämnas: 21—22 **hn**, 43—45 **hns**, 16—20 **hfila**, 35—39 **halbi**. Säkerligen är det icke en tillfällighet, att utelämnandet just sker efter **h** (jfr Sö 198 **hn**). H. Pipping menar, att vi här ha ett fall av »gömda binderunor»; d. v. s. **h** står för **ha**, »och denna substitution ligger nära till hands, emedan båda de stavar, som bilda runan **a**, ingå i runan **h**». Brate har (i anteckningar från 1895) tolkat **hfila** som *hæfila*, adverbildning till fsv. *hæver* 'duktig', isl. *hæfr* 'brugbar, tjenlig, nyttig; antagelig, uforkastelig'.¹ På den av samme ristare utförda Ullunda-stenen (L 729, B 632) finnes samma uttryck **fu - hfila**, där den tredje (redan i B 632 skadade) runan säkerligen skall suppleras som **r**. von Friesen tolkar ävenledes Ullunda-stenens **hfila** som *hæfila* (ATS 20:3, s. 21). — Brate antager, att samma adv. *hæfila* förekommer i inskriften Sö 61 (se ovan s. 47), där tecknat **e - ila**, och han översätter det där 'stätligt'.

Ordställningen vittnar om att mellersta delen av inskriften har metrisk form:

for hæfila hann til Ænglands.

Sö 207 är utförd av samme ristare som tre andra inskrifter på Selaön, se ovan Sö 198 Mervalla.

209. Fröberga, Överselö sn, Selebo hd.

Pl. 105.

Litteratur: O. Hermelin, Selebo härads fornlemningar 1, s. 428, 469, 479; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 56.

Äldre avbildningar: Hermelin a. a.; Brate (ATA).

Runstenen står i en skogsbacke Ö om Fröberga och straxt S om den punkt, där utfartsvägen från denna gård mynnar in i landsvägen Stallarholmen—Åsa—Överselö. Den är inlagd på Geologiska kartbladet »Strengnäs» (1865). Den omtalas i ett brev från Dybeck till lektor Aminson ²⁷/₁₀ 65 såsom tidigare för honom okänd.

¹ I sv. dial. är *häv* ett mycket spritt ord. Rietz anger följande betydelser: 'duktig, duglig, bekväm, i stånd till; rask, stark, dristig, modig; stor, mäktig; hygglig, städad, galant; beskäftig, strävsam, verksam; stolt, högmodig, högfärdig'.